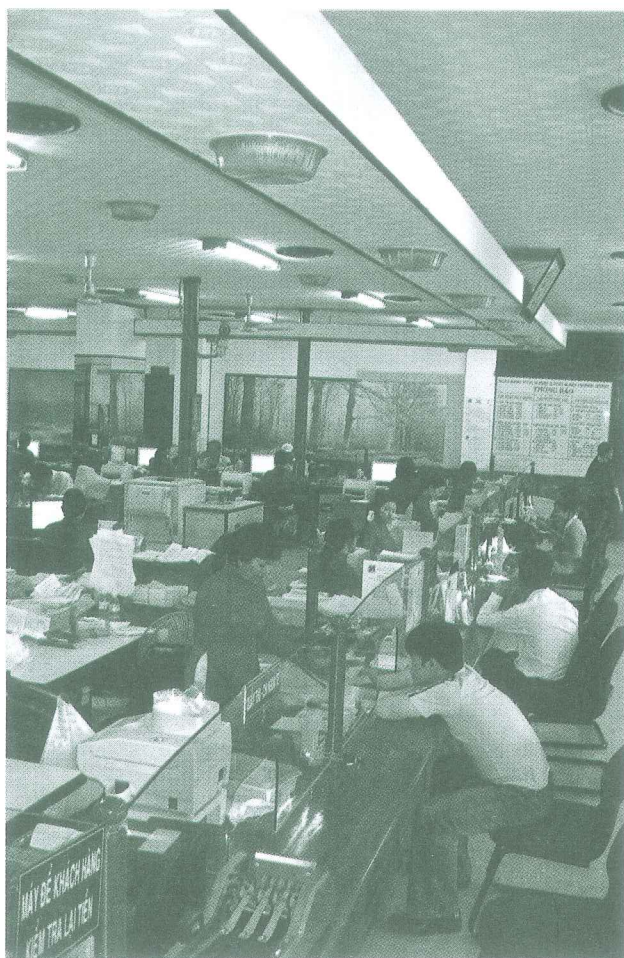

Bảo hiểm tiền gửi góp phần duy trì ổn định hệ thống tài chính - ngân hàng

TS. LÊ THỊ KIM XUÂN

PGĐ Chi nhánh Bảo hiểm tiền gửi TP.HCM

1. Tổng quan về bảo hiểm tiền gửi

Bảo hiểm tiền gửi: (BHTG) là một biện pháp phòng ngừa rủi ro được nhiều quốc gia thực hiện nhằm bảo vệ một phần hoặc toàn bộ các khoản tiền gửi của khách hàng trong trường hợp ngân hàng không có khả năng hoàn trả cho khách hàng và góp phần ngăn ngừa sự đổ vỡ hàng loạt của các ngân hàng, góp phần duy trì sự ổn định hệ thống ngân hàng, ổn định nền kinh tế.

Mục đích của hệ thống bảo hiểm tiền gửi:

- Chi trả một cách nhanh nhất cho người gửi tiền khi ngân hàng bị đổ vỡ để bảo vệ quyền lợi kịp thời và giảm tổn thất cho người gửi tiền, tránh gây hoang mang và làm mất lòng tin của dân chúng đối với hệ thống ngân hàng. Có BHTG nghĩa là có sự đảm bảo các khoản tiền gửi là an toàn, do đó người gửi tiền sẽ hoàn toàn yên tâm khi gửi tiền vào các ngân hàng.

- Đảm bảo sự ổn định của hệ thống ngân hàng và tài chính. Trong nền kinh tế hoạt động ngân hàng có tính nhạy cảm rất cao, luôn tiềm ẩn những yếu tố rủi ro mang tính hệ thống, nguy cơ “hoảng loạn ngân hàng” có thể ảnh hưởng tới tất cả các ngân hàng kể cả các ngân hàng mạnh. Hệ thống BHTG là một trong các biện pháp có vai trò hỗ trợ cho các quy chế và các tiêu chuẩn an toàn góp phần giữ ổn định lành mạnh hệ thống tài chính-ngân hàng.

Tổ chức bảo hiểm tiền gửi đầu tiên trên thế giới: là Công ty Bảo hiểm Tiền gửi Liên bang Mỹ (Federal Deposit Insurance Cooperation - FDIC) đã ra đời vào ngày 1/1/1934. Trong vòng 10 năm (1924 - 1933) trước khi thành lập FDIC, ở Mỹ đã diễn ra các cuộc khủng hoảng ngân hàng, đặc biệt từ năm 1930 - 1933, mỗi năm có trên 1.000 ngân hàng ngừng hoạt động, đỉnh cao là năm 1933 có 4.000 ngân hàng phải ngừng hoạt động. Kể từ khi ra đời, FDIC đã có vai trò quan trọng giúp các ngân hàng tránh bị đổ vỡ, bảo vệ được quyền lợi người gửi tiền, góp phần ổn định hoạt động ngân hàng và nền kinh tế. Do đó đây là mô hình được nhiều quốc gia tham khảo học tập kinh nghiệm. Hầu hết các quốc gia thành lập tổ chức BHTG vào cuối những năm 90, hiện nay trên thế giới trên 90 quốc gia có tổ chức BHTG.

Mô hình tổ chức bảo hiểm tiền gửi: Có 2 mô hình tổ chức là Bảo hiểm tiền gửi và Bảo toàn tiền gửi.

- Bảo hiểm tiền gửi: Vốn ban đầu được Chính phủ cấp; thực hiện thu phí BHTG. Đa số các quốc gia trên thế giới áp dụng mô hình tổ chức “Bảo hiểm tiền gửi”.

- Bảo toàn tiền gửi: Do Hiệp hội Ngân hàng đứng ra để một số ngân hàng tự làm; không cần thu phí BHTG, khi nào có ngân hàng bị đổ vỡ thì đóng góp để đền bù. Chỉ ở những quốc gia có hệ thống ngân hàng hoạt động tương đối ổn định, khả năng rủi ro thấp thì mới áp dụng mô hình tổ

chức “Bảo toàn tiền gửi”.

Mô hình hoạt động của tổ chức bảo hiểm tiền gửi: Trên thế giới hiện có 3 mô hình hoạt động là chuyên chi trả; chi trả với quyền hạn mở rộng và giảm thiểu rủi ro.

- Mô hình tổ chức BHTG chuyên chi trả (Pay - box): là mô hình chủ yếu thực hiện chức năng bảo vệ thụ động người gửi tiền; thực hiện chi trả tiền bảo hiểm cho người gửi tiền sau khi tổ chức tham gia BHTG bị phá sản.

- Mô hình tổ chức BHTG chi trả với quyền hạn mở rộng (Pay - box with extended function): là mô hình thực hiện chi trả và có bổ sung một số chức năng tùy thuộc đặc thù của từng quốc gia.

- Mô hình tổ chức BHTG giảm thiểu rủi ro (Risk minimizer): là mô hình có các thẩm quyền nhằm bảo vệ tốt nhất người gửi tiền; đảm bảo sự an toàn hệ thống tài chính và tham gia vào tái thiết hệ thống tài chính ngân hàng.

Hạn mức chi trả tiền bảo hiểm: Có 2 mức là chi trả tiền bảo hiểm không giới hạn và chi trả tiền bảo hiểm theo hạn mức tối đa. Theo kinh nghiệm của thế giới, mức chi trả tiền bảo hiểm tối đa thường bằng 2 - 3 lần thu nhập bình quân đầu người (GDP/người).

Ở Mỹ, khi FDIC mới thành lập, mức bảo hiểm tiền gửi tối đa là 2.500 USD, từ năm 1980 đến nay mức bảo hiểm tiền gửi tối đa là 100.000 USD. Ở một số nước đang phát triển hoặc các nước có trình độ phát triển kinh tế không cách biệt với VN như: Philippines có mức bảo hiểm tiền gửi tối đa là 2.375 USD; Ấn Độ có mức bảo hiểm tiền gửi tối đa là 2.355 USD.

Phí bảo hiểm tiền gửi: Có 2 phương pháp tính phí BHTG là tính phí đồng nhất và tính phí trên cơ sở rủi ro.

- Phương pháp tính phí BHTG đồng nhất: là phương pháp tính đơn giản, dễ thực hiện, nhưng không công bằng và dễ phát sinh rủi ro đạo đức.

- Phương pháp tính phí BHTG trên cơ sở rủi ro: đảm bảo công bằng, cho phép giảm nguy cơ rủi ro đạo đức.

Theo kinh nghiệm của thế giới, đối với các quốc gia mới thành lập tổ chức BHTG nên áp dụng mức phí BHTG đồng hạng. Mức phí BHTG cao có thể tác động bất ổn đối với các tổ chức tham gia BHTG hoạt động yếu kém, có vấn đề.

Ở Mỹ, trong vòng 60 năm kể từ khi thành lập FDIC đã thực hiện mức phí BHTG đồng hạng đối

với các ngân hàng, từ năm 1991 chuyển sang thực hiện thu phí theo xếp loại ngân hàng, theo nguyên tắc ngân hàng hoạt động yếu kém rủi ro cao thì phí BHTG cao hơn.

2. Hiệp hội Bảo hiểm Tiền gửi Quốc tế

Hiệp hội Bảo hiểm Tiền gửi Quốc tế (The International Association of Deposit Insurer - IADA) là tổ chức phi lợi nhuận được thành lập ngày 6/5/2002, trụ sở đặt tại Thụy Sĩ. Cơ cấu bộ máy tổ chức của Hiệp hội Bảo hiểm Tiền gửi Quốc tế:

- 48 thành viên chính thức và 5 quan sát viên.

- 6 tổ chức hợp tác.

- 9 tổ chức đối tác, gồm: Quỹ Tiền tệ Quốc tế - IMF; Ngân hàng Phát triển Châu Á - ADB; Ngân hàng Tái cấu trúc và Phát triển Châu Âu; Hiệp hội Các tổ chức giám sát Ngân hàng Châu Mỹ; Trung tâm Nghiên cứu Tiền tệ Châu Mỹ La tinh - Centro de Estudios Monetarios Latinamericanos; Ngân hàng Phát triển xuyên Châu Mỹ; Diễn đàn các tổ chức BHTG Châu Âu; Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo Đông Nam Á; Trung tâm Quốc tế về Giám sát Khu vực Tài chính Toronto.

- 1 Ủy ban điều hành chung.

- 6 Ủy ban khu vực, gồm: châu Phi; châu Á; Vùng Caribbean; Âu-Á; Mỹ La tinh; Trung Đông và Bắc Phi.

Mục tiêu hoạt động của Ủy ban khu vực nhằm phản ánh nội dung quan tâm của từng khu vực và các vấn đề chung thông qua việc hợp tác chia sẻ thông tin; với chức năng thúc đẩy việc thực hiện các mục tiêu chung nhằm đảm bảo hiệu quả hoạt động của IADI.

- 6 Ủy ban chuyên môn, gồm: Ủy ban trị sự; Ủy ban nghiên cứu và hướng dẫn; Ủy ban đối ngoại và tiếp nhận thành viên; Ủy ban hội thảo và đào tạo; Ủy ban tài chính và kế hoạch; Ban kiểm toán.

- 12 Tiểu ban nghiên cứu trực thuộc Ủy ban nghiên cứu và hướng dẫn.

Tên chỉ của Hiệp hội Bảo hiểm Tiền gửi Quốc tế:

- Nâng cao nhận thức về các vấn đề cùng quan tâm liên quan đến BHTG.

- Xây dựng các khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động BHTG có tính đến sự khác biệt về môi trường, cơ cấu và mô hình hoạt động.

- Chia sẻ kinh nghiệm chuyên môn và thông tin về BHTG thông qua các chương trình đào tạo trao đổi.

- Tư vấn xây dựng hệ thống BHTG hiệu quả.

- Thực hiện nghiên cứu các nghiệp vụ về BHTG.

- Nghiên cứu các giải pháp phối hợp hoạt động, đặc biệt là vào các thời điểm khủng hoảng tài chính trong từng nước và có tính quốc tế trong phạm vi khu vực hay toàn cầu.

3. Một số quy định về hoạt động bảo hiểm tiền gửi ở VN

Cơ sở pháp lý về hoạt động BHTG căn cứ theo: Nghị định số 89/1999/NĐ-CP ngày 1/9/1999 của Chính phủ về bảo hiểm tiền gửi và Nghị định số 109/2005/NĐ-CP ngày 25/8/2005 của Chính phủ về việc sửa đổi bổ sung một số điều của Nghị định số 89.

Cơ chế tham gia BHTG: Ở VN theo quy định hiện hành, “các TCTD và tổ chức không phải là TCTD được phép thực hiện một số hoạt động ngân hàng theo quy định của Luật các TCTD có nhận tiền gửi của tổ chức, cá nhân phải tham gia BHTG bắt buộc” (Điều 2.1, Nghị định số 109/2005/NĐ-CP ngày 24/8/2005 của Chính phủ v/v sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 89/1999/NĐ-CP ngày 1/9/1999 của Chính phủ về BHTG). Việc quy định tham gia BHTG là bắt buộc, vì: hoạt động ngân hàng có tính hệ thống cao, không thể có một vài ngân hàng hoạt động tốt bên cạnh nhiều ngân hàng hoạt động bất ổn định; tránh được tình trạng chỉ có TCTD yếu kém mới tham gia BHTG; rủi ro sẽ được phân tán theo đối tượng.

Loại tiền gửi được bảo hiểm là tiền đồng VN. Ở VN quy định chỉ bảo hiểm đồng VN nhằm bảo vệ chủ quyền tiền tệ quốc gia, phù hợp với thông lệ quốc tế vì trên thế giới đa số các nước cũng chỉ thực hiện bảo hiểm tiền gửi đối với đồng nội tệ. Chỉ có một số nước vừa BHTG bản tệ, vừa BHTG ngoại tệ như: Anh, Đức, Hà Lan, Mỹ, Nhật, Pháp, Ý.

Đối tượng được bảo hiểm: Từ tháng 9/2005 trở về trước, tiền gửi được bảo hiểm là đồng VN của các cá nhân gửi tại tổ chức tham gia BHTG (Điều 3, Nghị định số 89/1999/NĐ-CP ngày 01/9/1999 của Chính phủ về BHTG). Từ tháng 9/2005 đến nay, đối tượng được bảo hiểm đã mở rộng thêm,

gồm hộ gia đình, tổ hợp tác, doanh nghiệp tư nhân và công ty hợp danh (Điều 3, Nghị định số 109/2005/NĐ-CP ngày 25/8/2005 của Chính phủ về việc sửa đổi bổ sung một số điều của Nghị định số 89). Việc mở rộng đối tượng bảo hiểm nhằm khuyến khích các đơn vị kinh doanh cá thể tham gia vào hệ thống ngân hàng, góp phần giảm bớt các giao dịch bằng tiền mặt; đồng thời bảo vệ tốt hơn quyền và lợi ích hợp pháp của người gửi tiền.

Mục tiêu của BHTG là bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người gửi tiền nhỏ, ít hiểu biết về lĩnh vực tài chính, không đủ thông tin để đánh giá rủi ro và bảo vệ số tiền gửi của mình. Do đó cần phải loại trừ khỏi phạm vi bảo hiểm các đối tượng có khả năng xác định được tình hình tài chính của tổ chức tham gia BHTG và có thể lạm dụng chính sách BHTG cho cá nhân. Cụ thể các trường hợp sau không được bảo hiểm, gồm:

- + Tiền gửi của người gửi tiền là cổ đông sở hữu trên 10% vốn điều lệ hoặc nắm giữ trên 10% vốn cổ phần có quyền bỏ phiếu của tổ chức tham gia BHTG đó.

- + Tiền gửi của người gửi tiền là thành viên Hội đồng quản trị, Ban kiểm soát, Tổng giám đốc, Giám đốc, Phó tổng giám đốc, Phó giám đốc của tổ chức tham gia BHTG.

- + Tiền gửi dùng để đảm bảo thực hiện nghĩa vụ của người gửi tiền (như: tiền gửi để đảm bảo thanh toán séc; tiền gửi để mở thư tín dụng (L/C); tiền gửi để đảm bảo thanh toán thẻ, ký quỹ bảo lãnh, ký quỹ đảm bảo thuê tài chính, ký quỹ đảm bảo các khoản thanh toán khác).

- + Tiền mua các giấy tờ có giá vô danh do tổ chức tham gia BHTG phát hành.

Hạn mức chi trả tiền gửi được bảo hiểm: Từ tháng 9/2005 trở về trước, theo Nghị định số 89, mức BHTG tối đa là 30 triệu đồng VN (gồm cả gốc và lãi) cho một cá nhân tại một tổ chức tham gia BHTG. Từ tháng 9/2005 đến nay, theo Nghị định số 109, mức BHTG tối đa được nâng từ 30 triệu đồng lên 50 triệu đồng VN. Năm 1999, tại thời điểm xây dựng Nghị định số 89, mức bảo hiểm 30 triệu đồng bằng 5,7 lần thu nhập bình quân đầu người, nhưng đến năm 2005, giảm xuống chỉ bằng 3,7 lần. Đồng thời tỷ lệ lạm phát đã tăng từ 0,1% năm 1999 lên đến 9,5% năm 2004. Vì vậy mức BHTG tối đa được điều chỉnh tăng lên 50 triệu đồng là phù hợp với mức tăng

trường của nền kinh tế và thu nhập bình quân đầu người của VN; là mức vừa đủ cao để khuyến khích người gửi tiền, có khả năng ngăn chặn được sự rút tiền hàng loạt khi ngân hàng có sự cố; nhưng cũng vừa đủ thấp để người gửi tiền phải thận trọng, cân nhắc khi gửi tiền và buộc các tổ chức tín dụng phải hoạt động an toàn, có hiệu quả.

Căn cứ xác định mức BHTG tối đa:

+ Theo kinh nghiệm thế giới, mức bảo hiểm tối đa thường bằng 2-3 lần thu nhập bình quân đầu người (GDP/người).

+ Mức độ rủi ro trong nền kinh tế cũng như trong hoạt động ngân hàng.

+ Khả năng tích lũy của tổ chức BHTG.

+ Căn cứ số liệu điều tra cơ cấu tiền gửi được bảo hiểm tại VN:

Tại thời điểm giữa năm 1998: Số người gửi tiền có số dư tiền gửi dưới 30 triệu đồng, chiếm tỉ lệ 75%-80%.

Tại thời điểm giữa năm 2005: Số người gửi tiền có số dư tiền gửi dưới 30 triệu đồng, chiếm tỉ lệ 74%; dưới 50 triệu đồng, chiếm tỉ lệ 81%;

+ Theo quan điểm mới, tiền gửi của dân chúng cũng cần được coi là một hình thức đầu tư, do đó buộc họ phải cân nhắc suy nghĩ tìm nơi đầu tư an toàn, nếu rủi ro cũng chỉ bù đắp được phần cơ bản.

+ Mức bảo hiểm tối đa khuyến khích người có nhiều tiền hơn nên tham gia các hình thức đầu tư khác.

Phí bảo hiểm tiền gửi: Phí BHTG là khoản tiền mà tổ chức tham gia BHTG có nghĩa vụ nộp cho tổ chức BHTG để được bảo hiểm cho tiền gửi của khách hàng. Phí BHTG được hạch toán vào chi phí hoạt động của tổ chức tham gia BHTG. Phí BHTG được tính đồng hạng đối với các tổ chức tham gia BHTG với mức 0,15%/năm tính trên số dư tiền gửi bình quân của các loại tiền gửi được bảo hiểm tại tổ chức tham gia BHTG. Hiện BHTGVN đã hoàn thành việc nghiên cứu đề án "Phí BHTG trên mức độ rủi ro" theo thông lệ quốc tế nhằm đảm bảo sự bình đẳng và tạo động lực cạnh tranh giữa các tổ chức tham gia BHTG.

4. Kết quả hoạt động bảo hiểm tiền gửi ở VN

Để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người gửi tiền và tạo điều kiện cho các tổ chức tín dụng

phát triển ổn định, đảm bảo an toàn, ngày 9/11/1999, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định số 218/1999/QĐ-TTg thành lập Bảo hiểm tiền gửi VN (Deposit Insurance of Vietnam-DIV). Ngày 7/7/2000, tại Thủ đô Hà Nội, Bảo hiểm tiền gửi VN đã chính thức khai trương hoạt động.

Về địa vị pháp lý, bảo hiểm tiền gửi VN là tổ chức tài chính nhà nước, hoạt động không vì mục tiêu lợi nhuận, là định chế tài chính quan trọng và duy nhất trong lĩnh vực BHTG được Chính phủ thành lập, nhằm mục đích bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người gửi tiền, góp phần duy trì sự ổn định của các tổ chức tín dụng, bảo đảm sự phát triển an toàn lành mạnh hoạt động ngân hàng.

Về mô hình tổ chức, sau 9 năm thành lập, DIV đã hình thành một mạng lưới các chi nhánh, hoạt động trên phạm vi cả nước, với bộ máy tổ chức ngày càng hoàn thiện, gồm trụ sở chính tại Hà Nội và 6 Chi nhánh Khu vực đặt tại: TP.HCM (tháng 12/2000); TP.Cần Thơ (tháng 6/2001); TP.Nha Trang (tháng 9/2001); TP. Hải Phòng (tháng 12/2001); TP. Hà Nội (tháng 5/2002); TP. Vinh (tháng 9/2002). Trên cơ sở chiến lược phát triển của mình, Bảo hiểm tiền gửi VN đang triển khai thực hiện kế hoạch tái cấu trúc bộ máy theo định hướng lấy khách hàng làm tâm điểm, quản lý tập trung từ trụ sở chính đến các chi nhánh, tập trung nguồn lực cho các hoạt động nghiệp vụ nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới và phát triển của BHTGVN. Năm 2007, BHTGVN đã hoàn thành tái cấu trúc bộ máy chi nhánh khu vực. Từ tháng 2/2003, DIV trở thành thành viên của Hiệp hội BHTG Quốc tế, hiện DIV đang giữ vị trí Phó chủ tịch Khu vực châu Á nhiệm kỳ 2006-2007. DIV cũng là thành viên Hiệp hội Ngân hàng VN, Hiệp hội Bảo hiểm VN.

Kết quả hoạt động BHTG từ khi thành lập đến nay: DIV đã có những đóng góp tích cực trong việc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người gửi tiền, góp phần ổn định hệ thống tài chính-ngân hàng và phát triển kinh tế đất nước thông qua các hoạt động BHTG như:

- Thực hiện cấp "Giấy chứng nhận bảo hiểm tiền gửi" để các tổ chức tham gia BHTG công khai niêm yết tại trụ sở và các điểm giao dịch có nhận được tiền gửi của khách hàng, giúp khách hàng nhận biết được sự đảm bảo quyền lợi của mình và yên tâm gửi tiền tại các tổ chức tín

dụng; khẳng định vai trò của DIV trong việc thực hiện nhiệm vụ bảo vệ người gửi tiền, nâng cao niềm tin công chúng vào hệ thống tài chính-ngân hàng quốc gia.

- Tổ chức thực hiện giám sát 100% các tổ chức tham gia BHTG, đến 31/12/2007 số tổ chức tham gia BHTG gồm: 5 NHTM nhà nước; 33 NHTMCP đô thị; 1 NHTMCP nông thôn; 5 ngân hàng liên doanh; 32 chi nhánh ngân hàng nước ngoài; 7 công ty tài chính; 1 QTDND trung ương và 986 QTDND cơ sở. Kết quả giám sát là cơ sở định hướng cho hoạt động kiểm tra và cảnh báo sớm giúp các tổ chức tham gia BHTG biết, có biện pháp khắc phục kịp thời, phòng ngừa và hoạt động tốt hơn. Trong 8 năm hoạt động, DIV đã thực hiện trên 2.000 cuộc kiểm tra tại chỗ đối với các tổ chức tham gia BHTG. Hiện DIV đang nghiên cứu cải tiến nâng cao hiệu quả hoạt động giám sát theo mô hình và chuẩn mực quốc tế; kết nối trực tuyến thí điểm với tổ chức tham gia BHTG để khai thác báo cáo điện tử trực tuyến từ các tổ chức tín dụng.

- Thực hiện chi trả tiền bảo hiểm kịp thời theo quy định cho 1.517 người gửi tiền với tổng số tiền trên 17 tỷ đồng, tại 35 QTDND bị giải thể bất buộc, thể hiện được vai trò của DIV trong việc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho người gửi tiền, tạo lập được niềm tin của người dân, góp phần ổn định chính trị, trật tự xã hội và không gây ảnh hưởng dây chuyền đến hoạt động của các tổ chức tín dụng trên địa bàn.

- Với mục tiêu nhằm góp phần ổn định hoạt động của các tổ chức tín dụng khi gặp khó khăn tạm thời về vốn, từ tháng 8/2005 BHTGVN đã thí điểm triển khai nghiệp vụ hỗ trợ tài chính đối với hệ thống QTDND tại 3 chi nhánh BHTG khu vực (TP.HCM, Bắc Trung Bộ và Đông Bắc Bộ). Kết quả BHTGVN đã tiếp nhận và xử lý trên 30 bộ "Hồ sơ đề nghị vay vốn". Hiện BHTGVN đang nghiên cứu đề án "Tiếp nhận-xử lý các tổ chức BHTG" trên cơ sở nghiên cứu kinh nghiệm quốc tế phù hợp với thực tiễn VN.

- Tích cực nghiên cứu các vấn đề liên quan đến hoạt động BHTG để góp phần hoàn thiện khung pháp lý theo thông lệ quốc tế, tạo điều kiện cho DIV trong quá trình hoạt động và ngày càng khẳng định được vai trò là một định chế tài chính quan trọng của nền kinh tế hội nhập.

- Hoạt động thông tin tuyên truyền: Để nâng

cao sự hiểu biết của công chúng về các chủ trương chính sách BHTG của Nhà nước, BHTGVN đã từng bước cải tiến, đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền với nội dung ngày càng phong phú phù hợp với từng đối tượng trên các phương tiện thông tin đại chúng, thông qua các Hội nghị, Hội thảo, Bản tin, Website, Báo cáo nhanh kinh tế-tài chính-ngân hàng. Hiện BHTGVN đang nghiên cứu những vấn đề về hoạt động Quan hệ công chúng để xây dựng Chiến lược phát triển Quan hệ công chúng giai đoạn 2008-2010 và tầm nhìn đến 2015.

- Trong xu thế hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng sâu rộng, để bảo vệ tốt nhất quyền lợi người gửi tiền, góp phần thúc đẩy thị trường tài chính-tiền tệ VN phát triển ổn định, an toàn, bền vững, Bảo hiểm tiền gửi VN đã chủ động xây dựng Chiến lược phát triển đến năm 2010 và tầm nhìn đến năm 2020 trên cơ sở 5 trụ cột: (1) Xây dựng và củng cố cơ sở hạ tầng pháp lý. (2) Củng cố tăng cường năng lực tài chính và đảm bảo tính minh bạch hệ thống. (3) Phát triển đa dạng hóa, nâng cao chất lượng sản phẩm dịch vụ hội nhập quốc tế. (4) Tái cấu trúc bộ máy, phát triển nguồn nhân lực và nâng cao năng lực quản lý nhà nước. (5) Hiện đại hóa hoạt động BHTG dựa trên nền tảng công nghệ thông tin.

5. Một số vấn đề cần quan tâm để nâng cao hiệu quả hoạt động BHTG tại VN

Hoàn thiện khuôn khổ pháp lý cho hoạt động BHTG ở VN:

Trong xu thế hội nhập ngày càng sâu rộng, nhất là khi VN đã tham gia Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) được một năm rưỡi, chúng ta vừa có cơ hội lớn, vừa phải đối đầu với những thách thức không nhỏ. Điều quan trọng là phải nhanh chóng hoàn thiện hệ thống pháp luật theo cơ chế thị trường và thực hiện công khai minh bạch các thiết chế quản lý theo quy định của WTO.

Sau 8 năm hoạt động, trong điều kiện nền kinh tế ngày càng chuyển mạnh sang nền kinh tế thị trường định hướng XHCN và hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới, với cơ sở pháp lý ở mức Nghị định đã bộc lộ một số hạn chế, tồn tại và bất cập có ảnh hưởng nhất định đến hiệu quả hoạt động của BHTG ở VN trong thời gian qua. Để xây dựng BHTGVN trở thành một định chế tài chính lớn mạnh, bảo vệ tốt nhất quyền và lợi

ích hợp pháp của người gửi tiền, nâng cao niềm tin công chúng, góp phần ổn định hệ thống tài chính quốc gia, cần thiết phải nâng tầm hoạt động của BHTGVN trên cơ sở xây dựng Luật BHTG, nhằm hoàn thiện khuôn khổ pháp lý cho hoạt động BHTG ở VN trong thời gian tới theo hướng: Nâng cao vị trí pháp lý của BHTGVN; theo thông lệ quốc tế tổ chức BHTG phải có sự độc lập với quyền hạn và trách nhiệm rõ ràng; quy định rõ sự phối hợp chia sẻ thông tin đầu vào của giám sát từ xa giữa NHNN, Bộ Tài chính và BHTGVN.

Xây dựng hệ thống giám sát từ xa phù hợp với thông lệ và chuẩn mực quốc tế:

Trong điều kiện hội nhập sâu rộng hiện nay, khi các yếu tố gây tác động đối với nền kinh tế nói chung và đối với hệ thống ngân hàng nói riêng thay đổi hàng ngày, thì việc dự báo, cảnh báo sớm về tình hình kinh tế và những lĩnh vực nhạy cảm như thị trường tài chính-ngân hàng là rất cần thiết. Giám sát từ xa là nghiệp vụ quan trọng nhất của tổ chức BHTG, do đó BHTGVN cần nghiên cứu, xây dựng hệ thống các tiêu chuẩn giám sát, đánh giá, xếp hạng phù hợp với thông lệ và chuẩn mực quốc tế, nhằm thực hiện cảnh báo sớm, ngăn ngừa các yếu tố rủi ro tiềm ẩn trong hoạt động ngân hàng và chủ động có phương án đối phó kịp thời khi cần thiết; đồng thời là cơ sở vững chắc để xác định mức phí BHTG theo mức độ rủi ro trong thời gian tới.

Đẩy mạnh và đổi mới nâng cao hiệu quả hoạt động tuyên truyền để nâng cao nhận thức công chúng về chính sách BHTG:

Là lĩnh vực hoạt động mới nên hoạt động tuyên truyền để nâng cao sự hiểu biết của công chúng có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với tổ chức BHTG. Trong thời gian qua, hoạt động thông tin tuyên truyền tuy đạt được những kết quả, song cũng còn một số hạn chế nhất định nên còn một bộ phận lớn công chúng chưa biết hoặc biết quá ít thông tin về nguyên tắc hoạt động BHTG cũng như về tổ chức BHTG ở VN. Do đó BHTGVN cần đẩy mạnh, đổi mới các hình thức tuyên truyền quảng bá một cách rộng rãi để công chúng hiểu đầy đủ và an tâm về chính sách BHTG của Nhà nước. Nội dung tuyên truyền cần bám sát định hướng phát triển của BHTGVN trong xu thế hội nhập sâu rộng; nâng cao chất lượng website và các loại tờ rơi, ấn phẩm có logo

của BHTGVN để giúp công chúng dễ nhận biết thông tin, vai trò của tổ chức BHTG ở VN. Cần nghiên cứu đổi mới hình thức, nội dung mẫu "Chứng nhận BHTG" phù hợp với thông lệ quốc tế để các tổ chức tham gia BHTG niêm yết công khai tại Trụ sở chính và các điểm giao dịch có nhận tiền gửi của khách hàng, giúp người gửi tiền dễ nhận biết được quyền lợi của mình và yên tâm gửi tiền tại các tổ chức tín dụng, góp phần tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức tín dụng tăng trưởng nguồn vốn huy động, đáp ứng nhu cầu vốn phát triển kinh tế đất nước.

Tiếp tục hoàn thiện bộ máy tổ chức theo mô hình giảm thiểu rủi ro và đào tạo phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu đổi mới trong xu thế hội nhập:

Một trong 5 trụ cột chiến lược phát triển của BHTGVN là: Tái cấu trúc bộ máy, phát triển nguồn nhân lực và nâng cao năng lực quản lý nhà nước. Để nâng cao hiệu quả hoạt động BHTG đáp ứng yêu cầu của tổ chức giảm thiểu rủi ro, BHTGVN đã xác định được mô hình cơ cấu tổ chức và xác định rõ chức năng nhiệm vụ của các phòng nghiệp vụ theo nhóm khách hàng, các bộ phận hỗ trợ, hậu cần phù hợp với yêu cầu xu thế hội nhập, là định hướng để BHTGVN xây dựng phát triển nguồn nhân lực chuyên môn nghiệp vụ, có khả năng làm việc chủ động, sáng tạo và hiệu quả cao trên tinh thần hợp tác đáp ứng yêu cầu của BHTGVN trong xu thế hội nhập. Từ kinh nghiệm triển khai và kết quả thực hiện tái cấu trúc bộ máy chi nhánh theo định hướng lấy khách hàng làm tâm điểm, BHTGVN cần sớm tiếp tục triển khai tái cấu trúc bộ máy tại Trụ sở chính để tạo sự thống nhất, đồng bộ trong hệ thống, vừa đáp ứng được tính chuyên môn hóa, vừa đảm bảo tính liên kết giữa các nghiệp vụ, nâng cao tính chuyên nghiệp trong quản lý rủi ro và góp phần nâng cao chất lượng quản lý khách hàng; cần tiếp tục đẩy mạnh công tác đào tạo, tập huấn nghiệp vụ để xây dựng được đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp, đảm bảo các tiêu chuẩn về chuyên môn, ngày càng đáp ứng yêu cầu đổi mới trong xu thế hội nhập ■

Tài liệu tham khảo:

- Thông tin Bảo hiểm tiền gửi VN;
- Báo cáo hoạt động thường niên của Bảo hiểm tiền gửi VN;
- Báo cáo kết quả tham dự tại Hội nghị thường niên Hiệp hội BHTG Quốc tế;
- www.div.gov.vn.